

Participatielijst

Toelichting hanteren participatiethema's

In de participatielijst zijn terreinen opgenomen waar de cliënt of het cliëntstelsel een actieve of passieve rol in kan spelen én waarbij hij aangesproken wordt op de mogelijkheden en eigen kracht die hij heeft. De lijst heeft geen gesloten karakter: er kunnen meer items en onderwerpen aan worden toegevoegd. Ook zijn er geen uitwerkingen toegevoegd van de specifieke activiteiten die onder de items aangeboden of ontwikkeld kunnen worden of zijn. Deze zijn immers afhankelijk van de specifieke lokale situatie én van de wensen en mogelijkheden van de cliënt. Vanuit (eigen) kennis van de sociale kaart of vanuit netwerken (met samenlevingsopbouwprofessionals) is er vaak een lijst met mogelijke activiteiten met een kansgerichte insteek op te stellen. Een bruikbare participatielijst wordt permanent onderhouden.

Er is in deze participatielijst gekozen voor een hoofdindeling op de volgende terreinen:

- participatie in wijk en buurt (georganiseerd en ongeorganiseerd);
- participatie voor en met doelgroepen;
- participatie in accommodaties en voorzieningen;
- participatie door middel van belangenbehartiging.

Participatie op deze terreinen kan grofweg twee vormen aannemen:

- voor sociale contacten en ontmoeting;
- voor maatschappelijke bijdrage en vrijwillige inzet.

In het eerste geval gaat het vooral om activiteiten die goed zijn voor de cliënt en het cliëntstelsel zelf. In het tweede geval gaat het om de bijdrage die de cliënt voor anderen levert. Natuurlijk gaat het in de meeste gevallen om 'mengvormen'. Zo is inzet als coach van een voetbalteam, niet alleen goed voor het voetbalteam maar voor het zelfvertrouwen van de cliënt.

In deze lijst zijn terreinen als arbeidsparticipatie en mantelzorg achterwege gelaten. Deze hebben beide een min of meer 'verplichtend' karakter.

De participatielijst is bedoeld om je aandacht anders te richten dan op (een analyse van) de probleemsituatie waar de cliënt in verkeert. Aan de hand van de lijst kun je, afhankelijk van de situatie, kijken waar mogelijkheden liggen om de eigen kracht aan te spreken. Dit hoeft niet per se op het terrein te liggen waar het probleem zich voordoet. Ook is het niet noodzakelijk dat er (direct) een actieve rol wordt gekozen. Bij veel van de participatieterreinen is er ook de mogelijkheid om passief deel te nemen (bijvoorbeeld koffiedrinken op een koffieochtend, lid van een sportvereniging, geen coachende rol). Soms vergt participatie aan activiteiten een (lichte) vorm van toelijdende ondersteuning. Die kun je af en toe zelf bieden. Vaak is het mogelijk an-

dere cliënten of bewoners in te schakelen. Soms kan ook de samenlevingsopbouwwerker een rol spelen.

Maak eventueel gebruik van:

- Leefgebiedenlijst wonen en woonomgeving
- Leefgebiedenlijst dagelijkse bezigheden
- Biografische checklist
- Zelfredzaamheidsmatrix

Overzicht participatiethema's

In wijk en buurt; ontmoeting, sociale contacten en maatschappelijke deelname

- Georganiseerd:
  - Buurt- en straatverenigingen voor zorg om leefomgeving:
    - sociale contacten en samenhang (huisbezoeken bij nieuwe bewoners)
    - veiligheid (buurtvaders, buurtpreventie);
    - klussendiensten.
  - Verenigingen voor ontmoeting, ontspanning en vrije tijd:
    - sport (inclusief sportscholen, begeleiding en coaching jeugd);
    - muziek, toneel, dans.
  - Organisaties voor religie, zingeving:
    - kerken (lotgenotengroepen, voedselbank, huisbezoeken);
    - moskeeën (huisbezoeken, activiteiten voor de jeugd).
- Ongeorganiseerd:
  - Openbare ruimte:
    - speelplekken voor de jeugd (Cruyff-courts, Krajicek-playgrounds, kleinschalige speeltuintjes (toezicht, beheer, activiteiten organiseren));
    - schoolplein (toezicht, activiteiten);
    - pleinen, parken (ontmoeting);
    - hangplekken voor ouderen (ontmoeting);
    - verkeersveiligheid.
  - Buurt en straat:
    - buurtbarbecues en spontane en 'losse' activiteiten in de buurt;
    - opvang van (buurt)kinderen;
    - boodschappen en hand-en-spandiensten voor buurtgenoten in de knel.

Doelgroepen; maatschappelijke bijdrage en vrijwillige inzet

- Ouderen:
  - verzorgingshuizen (ondersteuning bij dagactiviteiten, maaltijdvoorziening, praatje maken);
  - dienstencentra (ondersteuning bij koffiemiddagen, hulp bij administratieve vragen);

- vervoer (chaufferen);
- ondersteunende begeleiding (bij boodschappen, bezoek aan theater, bioscoop, ommetje).
- Mensen met een beperking:
  - ondersteuning begeleid wonen (informeel toezicht, praatje maken);
  - ondersteuning begeleiding (recreatieve activiteiten en dagbesteding).
- Minderheden, vluchtelingenwerk:
  - taal en inburgering;
  - ondersteunende begeleiding (onder andere recreatieve activiteiten en dagbesteding).
- Mensen in armoede en schulden:
  - thuisadministratie;
  - voedselbank.

Accommodaties en voorzieningen: vindplaatsen voor participatie

- Cultuur:
  - bibliotheek
  - musea
- Sport:
  - sporthallen en sportaccommodaties
  - gymzalen
  - zwembaden
  - sportschool
- Ontmoeting:
  - buurthuis, multifunctionele accommodatie, dorpscafé
  - jeugdcentrum
  - dienstencentrum ouderen
  - accommodatie van een zelforganisatie
- Leren:
  - basisschool (voorleesouder/grootouder)
  - school voor middelbaar onderwijs
  - ROC
- Vrijwilligerswerk:
  - vrijwilligerscentrale

Belangenbehartiging

- buurt en wijk (wonen, leefomgeving)
- doelgroep (jongeren, ouderen, minderheden, mensen in armoede, cliënten- en patiëntenplatforms, psychiatrische patiënten)
- thema (armoede en schulden, (verkeers)veiligheid, cultuur)

Voorbeeld lokale participatielijst Wijk De Hoop Doetinchem

Participatiethema's

In wijk en buurt; ontmoeting, sociale contacten en maatschappelijke deelname

- Georganiseerd
  - Buurt- en straatverenigingen:
    - speeltuin- en ontspanningsvereniging Fort Garry Horse (www.fghdehoop.nl);
    - Facebookpagina, bijgehouden door een wijkbewoonster (www.facebook.com/#!/DeHoopDoetinchem?fref=ts).
  - Verenigingen voor ontmoeting, ontspanning en vrije tijd:
  - gymnastieklokaal [adres] aanvullen welke activiteiten/sporten hier plaatsvinden;
  - kinderclub op woensdagmiddag in Fort Garry Horse (FGH);
  - overige wekelijkse activiteiten in FGH: kaarten, toneel, tafeltennis, kaartmiddag 55+, yoga, darten;
  - tiener/jongerenactiviteit door Lindenhout.
- Ongeorganiseerd
  - Speelplek naast FGH
  - Canadapark met tank (is in stadsroute opgenomen) (wordt onderhouden door vrijwillige parkbeheerders);
  - Schaapskooi;
  - Schoolplein van de Vrije School;
  - Vangt men onderling elkaars kinderen op?
  - Er woont een aanzienlijk aantal vluchtelingen en er wonen mensen met Turkse achtergrond in de wijk. Ook veel ouderen (gesprekken in kader van Buur kent buur hebben plaatsgevonden in de wijk). Cijfers en projectgegevens bij gemeente opvragen.
  - Er zijn twee scholen in de wijk (Canadaschool en Vrije School). Er zijn een peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang en kinderopvang van Humanitas.
  - Er is een aantal appartementen voor begeleid wonen voor mensen met een beperking. Er zijn een kapper, een café en een cafetaria.